

Het kerkje van St-Antonius (1)

Leopold II en 't dorre zand van den Vuurtoren. - Drie pastoors en drie tijdperken. - Zorgvuldig gezocht en goed gevonden. - Het mooiste kerkje van 't Bisdom. - Sint-Antonius houdt er de wacht buiten. - Een onderaardsche kapel voor de visschers, hunne helden en hunnen godsdienstigen folklore. - Nu moet er gezorgd worden voor de wegenis. - Zal het gewijd worden en open zijn voor de masse- en paaletijd ?

In den tijd dat vader Stockers bewaker was van den Vuurtoren (die den 7 September 1915, door de Engelschen stuk geschoten werd) waren er in het vierkantig gebouwte dat nevens de reuze stond, schoone appartementen dienstig voor de koninklijke familie.

Leopold II kwam er dikwijls wandelend naartoe met zijn geliefkoosden ordannantieofficier Brewer (wier familie woonde in 't huis van de Kerkstrate waarin Gentil Mares nu zijne winstgevende velonijverheid uitoefent). Die lange Koning zag verre en sprak geern van de toekomst, die hij grootsch en heerlijk droomde voor onze stad. Om tot den Vuurtoren te geraken, moest hij de woestijne die het plein was in heel hare lengte doorwandelen want, in dien tijd, was er van trams geen sprake en Leopold II was een uitmuntende wandelaar, altijd er op uit om zijne vermoeide gezellen uit te lachen. Geern, zei hij aan generaal Brewer, wanneer zij op die verlaten oppervlakte stapten : Generaal, eerstdaags zult gij uit dat dorre zand een prachtig iets zien verrijzen !

En, inderdaad, in die laatste 25 jaar, niettegenstaande de verwoestingen van den oorlog, zien wij den droom van Leopold II werkelijkheid worden : de Westkant van Oostende bezit zijn

Badpaleis, zijne bron, zijn kuurhotel en al wat er noodig is om winter- en zomerseizoen uit te baten en al den Oostkant ziet men met den dag de visschershaven met al hare nijverheden meer en meer opbloeien en grooter worden.

Wij dachten daar al aan toen wij, Zaterdag namiddag, een bezoek brachten aan de Vuurtorenwijk en dat wij, spijtig genoeg zonder kaplaarzen, door modder, slijk en water, het schilderachtig kerkje van Sint-Antonius moesten bereiken.

't Kerkje van Sint-Antonius ! Ook een heele geschiedenis, want 't kerkje en de opbeuring van die wijk zijn aan elkander nauwe verbonden.

Men kwam tot die verwezenlijking na vele en lastige jaren die gekenmerkt waren en zijn door het werk van twee pastoors die er toekwamen en door dat van dezen die er nu staat.

E.H. Patfoort, surveillant in 't O.L.V. College, kwam er toe met al den ijver die hem kenmerkte in zijn lastige bediening. Naast het voorloopig kerkje stichtte hij scholen, patronages, pastorij zoo wel en zoo mooi dat ik en anderen ons dikwijls afvroegen of de voorspelling van Leopold II niet onrechtstreeks door Zijne Majesteit geholpen werd om eene wezenlijkheid te worden : Koningen zijn, immers,

als zij iets willen, zoo behendig, en, onder dit opzigt, wist Leopold II weg met de diplomatie.

Als E.H. Patfoort zich doodgewrocht had en dat hij, om het gemeene best, voorzag dat alles stoffelijk te herbeginnen was, gaf hij zijne ziel aan den Heer, en wij zijn overtuigd dat hij dikwijls, al een pijpje smooeren met Sinte-Pieter en Sint-Antonius, neerziet naar de Sint-Antoniusparochie waarvan hij de baanbreker geweest was.

't Was de tijd van wording.

Na hem, kwam E.H. De Roy : 't was de tijd der beproevingen, de tijd van de verhuizing, van de afbraken en van de groote bekommernissen; maar toch ook van troost, want de kerke werd gestemd en den bouw begonnen. Uit dien slijkpoel rezen, na vele voetstappen en moeilijkheden, de scholen uit den grond, maar de vermoedheid kwam met al de reste en E.H. De Roy die ruste noodig had, toog naar Jabbeke, waar er wel geen slijk, maar wel andere moderachtige poelen zijn.

Nu was het de beurt van Mgr. Lamiroy om zijn hooge medewerking te verleen : de periode van verwezenlijkingen vergde nieuwe krachten en nieuwe zelfopofferingen, en de jeugdige bisschop van Brugge nam zijn verrekijker en keek er mee heel zijn bisdom rond. Wie zou de right man zijn ? Hij wist wel dat de visschers van De Panne, in de geschiedenissen nu nog bekend stonden en staan als behendige en onverschrokken visschers, en hij wist ook dat dezen die er dicht mee in betrekking staan veel afweten van hunne psychologie, hunne beroepskennissen en

hunne nooden. Er was daar een zekeren onderpastoor Moolaert, van de familie van den ouden deken van Diksmuide, die als onderpastoor van Oostende wonderen verrichtte en 't was panne. M. Moolaert werd pastoor benoemd op de nieuwe visschershavenparochie, werd er met vele gulhartigheid ontvangen en plechtig geïnstalleerd. Sindsdien, heeft hij bewezen dat Mgr. Lamiroy goed zag door zijnen bisschoppelijken verrekijker, want de visschers kennen hem en zien hem geern, hij helpt ze waar hij kan, want op sociaal en mutualiteitsgebied is hij thuis en hij heeft, zegt men, een langen arm.

Ook, de voltooiing van 't kerkje nam een gezonden post en 't was, om onze oogen, al dien kant, wat op te klaren dat wij, Zaterdag namiddag, naar dit gewest togen.

Als wij op 't brugske dat over een slijkpoel lag, achter de vermolmde palen voor 't kerkje toekwamen, was het voor ons als een visioen uit de sprookjeswereld.

Op het gevelke, in vlamme roo steentjes van Zandvoorde, waarin drie nieuwe eiken deuren staken, prijkte op een lief konsoolke den Heiligen Antonius. In de Capucienenkerke van Oostende staat den Heiligen binnen; zijn bruine kahlkleeren, met zijn roket en zijn stoel, zijn tegen 't onweer niet bestand en zoo gebeurt het zeker dat hij noch onweders, noch tempeesten ten geware wordt. Op den Vuurtoren staat Sint-Antonius buiten; hij zal het nu wel aan den lijve gevoelen of er gevaar is voor de visschers en, met zijn kameraad Sinte-Pieter, zal hij er wel beter voor zorgen dat de bolle van 't hoofd aan

tijds onze zeemenschen ver-
wittige.

Binnen 't kerkje is 't een
zaligheid. Groote midden-
beuke met eenvoudig plafond
op kolonnekes gedragen die
de twee kleine zijbeukskes
vormen ; zijkanten in blin-
kende tegelkes; een vloerke
als voor 't voorgeborgte van
den hemel; vensterraamkes in
geschilderd glas, mysterieus
maar klaar; een koor voor de
diensten met al de beide
kanten een kansel en in
't midden een ciborium waar-
onder den hoogaltaar, vol-
gens de hedendaagsche lita-
rgie, geplaatst wordt. Op
den achterkant, op een zes-
tal meters hoogte, het dok-
saal door twee lichte con-
soolkes gesteund, en daarbij
al de benooidgheden of lie-
ver de voorbereide plaatsen
van het kerkje, dat 1 400
stoelen kan bevatten, van
uit alle hoeken en kanten
zal men gemakkelijk de dien-
sten aan het hoogaltaar kun-
nen volgen en, voor den zang
en 't prediken, zal den
acoustiek voorzeker voldoe-
ning geven.

Onder 't kerkje waren de
vuilhoeken (sic) van de
grondvesten ruw voorzien en
werden ruw gemaakt. E.H.
Moulaert heeft ze, op zijn
kosten, in harmonie gebracht
met

't bovenste, zoodat er daar,
ruime catechismus- en andere
zalen zijn.

Maar E.H. Moulaert, de
visschersvriend, heeft er
ook nog een onderaardsche
kapel in voorzien; eene ka-
pel waar de visschersbevol-
king de namen zal zien prij-
ken van dezen die op het
werkerseereveld der zee
sneuvelden en waar hunne
naastbestaanden en vrienden,
midden den godsdienstigen
visschersfolklore, in innige
pieteit, voor hen, ten allen
tijde, zullen komen bidden.

En hier durven wij een
beroep doen op de welwil-
lendheid van de reeders, van
de scheepsbouwers, van de
bevolking, opdat zij naar M.
Moulaert de voorwerpen, zoo-
als sloopjes, zeeallego-
ries, zeegedachtenissen,
enz. zouden sturen om die
kapel zoo dicht mogelijk te
brengen bij het doel dat
beoogd wordt : aan de veron-
gelukte visschers te herin-
neren en voor hunne ziele-
afenis te bidden.

En na het genot gesmaakt
te hebben van al het schoo-
ne, keken wij eens goed bui-
ten. Niettegenstaande de
vuile motregen, scheen ons
dat kerkje als een echt ju-
weeltje aan de Noordzee.
Zijn portaaltje, zijn zes
buitenbeukjes, zijn torentje
waarin zoo gezellig de klok-
skes zullen luiden en waarop
zoo blijde d'horloge het
verloop van den tijd, al
wekkeren, zal verkondigen,
het koerke langs den Noord-
kant, het horentje langs den
Zuidkant, waar ons smaakvol
bestuurder der beplantingen,
M. Verhulst, eensdaagsch wel
een gordijn van Italiaansche
populiertjes zal aanbren-
gen, en daarop een zonnestraal-
tje... hoe zal God tevreden
zijn over dat zoo lief ver-
blijf !

Maar binnen eenige dagen
worden de leelijke afslui-
tingen weggenomen en daarom
zouden de Stad en Opex on-
middellijk moeten ingrij-
pen : ten eerste om het
voorplein te zuiveren en met
steengruis of met tegels te
beleggen; ten tweede, om de
hoopen vuiligheid die al den
Westkant van de strate lig-
gen, weg te doen ruimen, en
ten derde, om de strate die
van de kerke op de Congolaan
uitgeeft, te schikken na
overeenkomst met den eige-
naar van dien leelijken put,
die ons doet gedenken aan de

oorlogsloopgraven.

En om te eindigen, brengen wij volgeern een nieuwe hulde aan den uitmuntenden bouwkundige M. Van Damme die dit plan opvatte en het tot die prachtige uitvoering geleidde, en ook aan den werkdadigen en sympathieken aannemer M. Ch. Janssens, die met zijne uitmuntende werkkrachten, met vele geduld en volharding (want hij werkte in dien tijd dat de stadskasse meer geld dan

gebeden noodig had) dit mooi kerkje uit den grond deed verrijzen.

Moest Leopold II terugkeeren, beiden zouden voorzeker eene prachtige decoratie krijgen.

Overgenomen van De Zeewacht,
43ste jrg., nr. 9,
27 februari 1937

Transcriptie : Martine
Quaegebeur

